

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL ŠALPOS NEĮGALUMO PENSIJŲ, ŠALPOS SENATVĖS PENSIJŲ, ŠALPOS
KOMPENSACIJŲ IR TIKSLINIŲ KOMPENSACIJŲ SKYRIMO IR MOKĖJIMO
VADOVAUJANTIS EUROPOS SĄJUNGOS SOCIALINĖS APSAUGOS SISTEMŲ
KOORDINAVIMO REGLAMENTAIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2017 m. gegužės 2 d. Nr. A1-211

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymo 6 straipsniu ir siekdamas užtikrinti 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 5 tomas, p. 72) ir 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (OL 2009 L 284, p. 1), įgyvendinimą,

t v i r t i n u Šalpos neįgalumo pensijų, šalpos senatvės pensijų, šalpos kompensacijų ir tikslinių kompensacijų skyrimo ir mokėjimo vadovaujantis Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentais tvarkos aprašą (pridedama).

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2017 m. gegužės 2 d. įsakymu
Nr. A1-211

**ŠALPOS NEĮGALUMO PENSIJŲ, ŠALPOS SENATVĖS PENSIJŲ, ŠALPOS
KOMPENSACIJŲ IR TIKSLINIŲ KOMPENSACIJŲ SKYRIMO IR MOKĖJIMO
VADOVAUJANTIS EUROPOS SĄJUNGOS SOCIALINĖS APSAUGOS SISTEMŲ
KOORDINAVIMO REGLAMENTAIS TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šalpos neįgalumo pensijų, šalpos senatvės pensijų, šalpos kompensacijų ir tikslinių kompensacijų skyrimo ir mokėjimo vadovaujantis Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentais tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato asmenis, turinčius teisę gauti šalpos neįgalumo pensiją, šalpos senatvės pensiją, šalpos kompensaciją (toliau kartu – šalpos išmokos) ir tikslines kompensacijas vadovaujantis 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 5 tomas, p. 72) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 883/2004) bei 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (OL 2009 L 284, p. 1) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 987/2009; toliau kartu – koordinavimo reglamentai), nuostatomis, šalpos išmokų ir tikslinių kompensacijų skyrimo ir mokėjimo tvarką šiems asmenims, Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių bei Šveicarijos Konfederacijos kompetentingų įstaigų tarpusavio bendradarbiavimo ir keitimosi informacija, statistinės informacijos apie išmokėtas šalpos išmokas ir tikslines kompensacijas rinkimo ir teikimo, struktūrizuotų elektroninių dokumentų (toliau – SED) naudojimo tvarką, kiek šių klausimų nereglementuoja Tvarkos aprašo 2 punkte nurodyti teisės aktai.

2. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymu, Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymu, Šalpos pensijų ir tikslinių kompensacijų skyrimo ir mokėjimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 29 d. nutarimu Nr. 346 „Dėl Šalpos pensijų ir tikslinių kompensacijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), Reglamentu (EB) Nr. 883/2004, Reglamentu (EB) Nr. 987/2009, 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1231/2010, kuriuo išplečiamas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 taikymas trečiųjų šalių piliečiams (OL 2010 L 344, p.1) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1231/2010), 2012 m. kovo 31 d. Jungtinio komiteto, įsteigto pagal Europos Bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo, sprendimu Nr. 1/2012, kuriuo pakeičiamas to Susitarimo II priedas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL 2012 L 103, p. 51), 2011 m. liepos 1 d. EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 76/2011, kuriuo iš dalies keičiamas EEE susitarimo VI priedas (Socialinė apsauga) ir 37 protokolai (OL 2011 L 262, p. 33), Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos 2009 m. birželio 12 d. sprendimu Nr. E1 dėl pereinamojo laikotarpio, taikomo Reglamento (EB) Nr. 987/2009

4 straipsnyje nurodytam keitimuisi duomenimis elektroninėmis priemonėmis, praktinės tvarkos (OL 2010 C 106, p. 9) ir Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos 2009 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. H3 dėl datos, į kurią turi būti atsižvelgiama nustatant Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 90 straipsnyje nurodyto konvertavimo kursus (OL 2010 C 106, p. 56) (toliau – Sprendimas Nr. H3).

3. Tvarkos aprašas taikomas:

3.1. Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių ir Šveicarijos Konfederacijos (toliau kartu – valstybės narės) piliečiams, asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, kuriems yra ar buvo taikomi vienos arba daugiau valstybių narių teisės aktai, bei jų šeimos nariams;

3.2. trečiųjų šalių piliečiams, gyvenantiems vienoje iš valstybių narių, jeigu jų padėtis visais atžvilgiais neapsiriboja viena valstybe, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 1231/2010 (pavyzdžiui, anksčiau dirbo ar gyveno skirtingose valstybėse narėse). Santykiuose su Danijos Karalyste trečiųjų šalių piliečiams koordinavimo reglamentai nėra taikomi. Santykiuose su Jungtine Karalyste trečiųjų šalių piliečiams toliau lieka galioti 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 1 tomas, p. 35) (toliau – Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71), ir 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 574/72, nustatantis Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, įgyvendinimo tvarką (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 1 tomas, p. 83) (toliau – Reglamentas (EEB) Nr. 574/72).

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **E formos** – pažymos, patvirtintos Europos Sąjungos Darbuotojų migrantų socialinės apsaugos administracinės komisijos (toliau – Administracinė komisija), būtinos Reglamentui (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamentui (EEB) Nr. 574/72 taikyti.

4.2. **E 001 formos pažyma** – Prašymas pateikti informaciją, pažymėjimus.

4.3. **Gyvenamoji vieta** – valstybė narė, kurioje asmuo nuolat gyvena ir kurioje yra jo įprastinis interesų centras. Nustatant asmens ryšį su nuolatine gyvenamąja vieta, atsižvelgiama į asmens gyvenimo Lietuvos Respublikoje trukmę ir tęstinumą, išvykimo į kitą valstybę narę trukmę ir tikslą, veiklos pobūdį, konkrečius asmens ketinimus ir kitus Reglamento (EB) Nr. 987/2009 11 straipsnyje numatytus kriterijus.

4.4. **Kitos valstybės narės kompetentinga įstaiga** – bet kurios iš valstybių narių, išskyrus Lietuvos Respubliką, kompetentinga įstaiga, atsakinga už specialių neįmokinių išmokų, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 883/2004 70 straipsnyje, arba už ilgalaikės priežiūros išmokų skyrimą ir mokėjimą.

4.5. **Kitos valstybės narės susižinojimo tarnyba** – bet kurios iš valstybių narių, išskyrus Lietuvos Respubliką, susižinojimo tarnyba, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 987/2009 1 straipsnio 2 dalies b punkte, atsakinga už informacijos teikimą ir pagalbą taikant koordinavimo reglamentų nuostatas, reglamentuojančias ilgalaikės priežiūros išmokų ir specialių neįmokinių išmokų pinigais skyrimą ir mokėjimą.

4.6. **Kompetentinga valstybė** – valstybė, kurios teisės aktai taikomi skiriant šalpos išmokas, tikslines kompensacijas ar panašaus pobūdžio išmokas.

4.7. **Koordinavimo reglamentai** – Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamentas (EB) Nr. 987/2009.

4.8. **Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga** – savivaldybės administracija.

4.9. **Susižinojimo tarnyba** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Užsienio išmokų tarnyba.

4.10. **SED** – struktūrizuoti elektroniniai dokumentai, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 987/2009 1 straipsnio 2 dalies d punkte. Kol nėra įdiegtos techninės priemonės, skirtos SED naudoti elektroniniu būdu, jie pateikiami ir priimami popieriniu formatu:

4.10.1. **SED H001** – Informacijos pranešimas / prašymas;

4.10.2. **SED H002** – Atsakymas į prašymą pateikti informaciją;

4.10.3. **SED H003** – Pasiūlymas dėl gyvenamosios vietos valstybės / pranešimas apie gyvenamosios vietos valstybę;

4.10.4. **SED H004** – Atsakymas, susijęs su pasiūlymu dėl gyvenamosios vietos valstybės / Nepritarimas sprendimui dėl gyvenamosios vietos valstybės;

4.10.5. **SED H005** – Prašymas pateikti informaciją apie gyvenamąją vietą;

4.10.6. **SED H006** – Atsakymas į prašymą pateikti informaciją apie gyvenamąją vietą;

4.10.7. **SED H065** – Prašymo / dokumento / informacijos perdavimas;

4.10.8. **SED M050** – Prašymas pateikti informaciją apie pajamų sumą. Specialios neįmokinės išmokos pinigais;

4.10.9. **SED M051** – Atsakymas į prašymą pateikti informaciją apie pajamų sumą. Specialios neįmokinės išmokos pinigais;

4.10.10. **SED M052** – Prašymas pateikti informaciją apie darbo pagal darbo sutartį / savarankiško darbo / gyvenimo šalyje laikotarpius. Specialios neįmokinės išmokos pinigais;

4.10.11. **SED M053** – Atsakymas į prašymą pateikti informaciją apie darbo pagal darbo sutartį / savarankiško darbo / gyvenimo šalyje laikotarpius. Specialios neįmokinės išmokos pinigais;

4.10.12. **SED S001** – Informacija apie išmokų pinigais mokėjimą. Ilgalaikės priežiūros išmokos;

4.10.13. **SED S003** – Teisė į išmokas natūra. Ilgalaikės priežiūros išmokos;

4.10.14. **SED S005** – Informacija apie teisės į išmokas natūra pasikeitimą. Ilgalaikės priežiūros išmokos;

4.10.15. **SED S040** – Prašymas nurodyti laikotarpius. Draudimo rizikos tipas: liga ir motinystė;

4.10.16. **SED S041** – Atsakymas į prašymą nurodyti laikotarpius. Draudimo rizikos tipas: liga ir motinystė;

4.10.17. **SED S056** – Pranešimas apie prašymo dėl išmokų pinigais gavimą. Ilgalaikės priežiūros išmokos;

4.10.18. **SED S057** – Atsakymas į pranešimą apie prašymo dėl išmokų pinigais gavimą. Ilgalaikės priežiūros išmokos.

4.11. **Valstybė narė** – bet kuri valstybė iš Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių (Islandijos Respublika, Lichtenšteino Kunigaikštystė, Norvegijos Karalystė) ar Šveicarijos Konfederacija.

4.12. Kitos Tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos koordinavimo reglamentuose, Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatyme ir Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatyme.

II SKYRIUS

ŠALPOS IŠMOKŲ SKYRIMAS IR MOKĖJIMAS

5. Šalpos išmokos skiriamos ir mokamos vadovaujantis koordinavimo reglamentų nuostatomis, reglamentuojančiomis specialių neįmokinių išmokų pinigais mokėjimą.

6. Šalpos išmokos skiriamos ir mokamos asmenims, nurodytiems Tvarkos aprašo 3 punkte, kurie gyvena Lietuvos Respublikoje.

7. Tvarkos aprašo 3 punkte nurodytas asmuo arba jo įgaliotas asmuo, globėjas arba rūpintojas, jeigu asmuo pripažintas neveiksniu šioje srityje arba ribotai veiksnium šioje srityje, pateikia prašymą gauti šalpos išmoką pagal formą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. A1-183 „Dėl kai kurių socialinei paramai gauti reikalingų formų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos kompetentingai įstaigai pagal gyvenamąją vietą. Kreipimosi dėl šalpos išmokų skyrimo tvarką nustato Nuostatai.

8. Skiriant šalpos išmokas pagal koordinavimo reglamentus, teisė į išmoką nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymu.

9. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga per 10 darbo dienų nuo Tvarkos aprašo 7 punkte nurodyto prašymo su visais reikiamais dokumentais arba papildomų dokumentų gavimo dienos nustato, ar pagal koordinavimo reglamentų nuostatas Lietuvos Respublika yra kompetentinga valstybė skirti ir mokėti specialias neįmokines išmokas pinigais.

10. Jei Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, vadovaudamasi koordinavimo reglamentų nuostatomis, nustato, kad Lietuvos Respublika yra kompetentinga valstybė skirti specialias neįmokines išmokas pinigais, ji skiria ir moka šalpos išmoką Nuostatų nustatyta tvarka.

11. Jei Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, vadovaudamasi koordinavimo reglamentų nuostatomis, nustato, kad kompetentinga skirti specialias neįmokines išmokas pinigais yra kita valstybė narė, ji užpildo SED H065 ir persiunčia šį dokumentą atitinkamos valstybės narės kompetentingai įstaigai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo dėl kompetencijos skirti specialias neįmokines išmokas pinigais nustatymo priėmimo dienos. Prie SED H065 pridedama prašymo gauti šalpos išmoką ir pareiškėjo pateiktų papildomų dokumentų kopijos, papildomi dokumentai. Apie prašymo persiuntimą Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga informuoja prašymą pateikusį asmenį ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo persiuntimo dienos.

12. Vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 5 straipsniu, Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo 5 straipsnio 5 punkte ir 6 straipsnio 3 punkte nurodytiems asmenims šalpos neįgalumo ir šalpos senatvės pensijos skiriamos ir mokamos, jeigu jie nėra draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu kitoje valstybėje narėje.

13. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, norėdama gauti informaciją, ar asmuo yra draudžiamas valstybiniu socialiniu draudimu kitoje valstybėje narėje, užpildo ir išsiunčia SED H001 kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai, prašydama atsiųsti SED H002, patvirtinantį, kad asmuo yra draudžiamas valstybiniu socialiniu draudimu toje valstybėje narėje.

14. Kreipdamasis dėl šalpos išmokos skyrimo, asmuo privalo informuoti Lietuvos Respublikos kompetentingą įstaigą apie kitose valstybėse narėse mokamas pensijas ar kitas periodines pensinio pobūdžio išmokas, taip pat apie tai, ar jis yra draudžiamas socialiniu draudimu kitose valstybėse narėse, ir nurodyti valstybes nares, kuriose asmeniui yra paskirta ir mokama pensija ar kita pensinio pobūdžio išmoka arba kuriose asmuo yra draudžiamas socialiniu draudimu.

15. Jei asmuo negali pateikti pažymos apie kitoje valstybėje narėje mokamas pensijas ar kitas periodines pensinio pobūdžio išmokas, Lietuvos Respublikos kompetentinga

įstaiga per 5 darbo dienas nuo Tvarkos aprašo 7 punkte nurodyto prašymo gavimo dienos kreipiasi į susižinojimo tarnybą, prašydama pateikti informaciją apie kitose valstybėse narėse asmeniui mokamas pensijas ar kitas periodines pensinio pobūdžio išmokas. Jei susižinojimo tarnyba tokios informacijos neturi, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga per 5 darbo dienas nuo atsakymo iš susižinojimo tarnybos gavimo dienos užpildo ir išsiunčia SED M050 kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai, prašydama atsiųsti SED M051, patvirtinanti informaciją apie toje valstybėje narėje asmeniui mokamas pensijas ar kitas periodines pensinio pobūdžio išmokas.

16. Lietuvos Respublikoje šalpos išmoką gaunančiam asmeniui persikėlus nuolat gyventi į kitą valstybę narę arba Lietuvos Respublikos kompetentingai įstaigai nustačius, kad pagal koordinavimo reglamentų nuostatas asmens gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, Lietuvos Respublikoje paskirtos šalpos išmokos mokėjimas nutraukiamas nuo kito mėnesio po to mėnesio, kai pasikeitė asmens gyvenamoji vieta ar pagal koordinavimo reglamentų nuostatas buvo nustatyta asmens gyvenamoji vieta, pirmos dienos.

III SKYRIUS

TIKSLINIŲ KOMPENSACIJŲ SKYRIMAS IR MOKĖJIMAS

17. Tikslinės kompensacijos Tvarkos aprašo 3 punkte nurodytiems asmenims skiriamos ir mokamos pagal koordinavimo reglamentų nuostatas, reglamentuojančias ilgalaikės priežiūros išmokų pinigais mokėjimą.

18. Skiriant tikslines kompensacijas pagal koordinavimo reglamentus, teisė į tikslinę kompensaciją nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymu.

19. Lietuvos Respublikoje gyvenantis Tvarkos aprašo 3 punkte nurodytas asmuo arba jo įgaliotas asmuo, globėjas arba rūpintojas, jeigu asmuo pripažintas neveiksniu šioje srityje arba ribotai veiksniu šioje srityje, pateikia prašymą gauti tikslinę kompensaciją pagal formą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. A1-183 „Dėl kai kurių socialinei paramai gauti reikalingų formų patvirtinimo“ (toliau – prašymas gauti tikslinę kompensaciją), Lietuvos Respublikos kompetentingai įstaigai pagal gyvenamąją vietą. Šiame punkte nurodytas asmuo dėl tikslinės kompensacijos skyrimo kreipiasi Nuostatų nustatyta tvarka.

20. Jei dėl tikslinės kompensacijos skyrimo kreipiasi asmuo, gyvenantis kitoje valstybėje narėje, jis arba jo įgaliotas asmuo, globėjas arba rūpintojas, jeigu asmuo pripažintas neveiksniu šioje srityje arba ribotai veiksniu šioje srityje, pateikia prašymą gauti tikslinę kompensaciją Lietuvos Respublikos kompetentingai įstaigai pagal paskutinę gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

21. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga per 10 darbo dienų nuo prašymo gauti tikslinę kompensaciją, laisvos formos prašymo ar nuo kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos persiųsto prašymo gauti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais su visais reikiamais dokumentais arba papildomų dokumentų gavimo dienos, vadovaudamasi koordinavimo reglamentų nuostatomis, nustato, ar Lietuva yra kompetentinga valstybė skirti ir mokėti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais.

22. Jei Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, vadovaudamasi koordinavimo reglamentų nuostatomis, nustato, kad Lietuva yra kompetentinga valstybė skirti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais, ji skiria ir moka tikslinę kompensaciją Nuostatų nustatyta tvarka.

23. Jei Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga nustato, kad pagal koordinavimo reglamentų nuostatas kompetentinga skirti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais yra kita Europos Sąjungos valstybė narė, ji užpildo SED H065 ir persiunčia šį dokumentą atitinkamos kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo dėl kompetencijos skirti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais nustatymo priėmimo dienos. Prie SED H065 pridedamos prašymo gauti tikslinę kompensaciją ar laisvos formos prašymo ir pareiškėjo pateiktų papildomų dokumentų kopijos. Apie prašymo persiuntimą Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga raštu informuoja prašymą pateikusį asmenį ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo persiuntimo dienos.

24. Vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 23 ir 24 straipsniais bei 29 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublika yra kompetentinga valstybė skirti tikslines kompensacijas vadovaujantis koordinavimo reglamentais, jeigu asmuo atitinka vieną iš šių sąlygų:

24.1. asmuo Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje negauna pensijų ar kitų socialinio draudimo išmokų ir gyvena Lietuvos Respublikoje;

24.2. Lietuvos Respublikoje asmeniui yra paskirta ir mokama valstybinė socialinio draudimo pensija ir asmuo gyvena Lietuvos Respublikoje. Šiuo atveju tikslinė kompensacija skiriama ir mokama neatsižvelgiant į tai, ar asmuo gauna pensiją iš kitos valstybės narės;

24.3. Lietuvos Respublikoje asmeniui yra paskirta ir mokama valstybinė socialinio draudimo pensija, asmuo negauna pensijos iš kitų valstybių narių ir gyvena kitoje valstybėje narėje.

25. Jei asmuo gauna Lietuvos Respublikoje ir kitoje valstybėje narėje paskirtas pensijas ir negyvena nė vienoje iš pensijas mokančių valstybių narių, tokiam asmeniui tikslinė kompensacija Lietuvos Respublikoje yra skiriama, jei Lietuvos Respublikoje įgytas pensijų socialinio draudimo stažas yra ilgesnis, lyginant su kitose valstybėse narėse įgytu pensijų socialinio draudimo stažu. Kitu atveju ilgalaikės priežiūros išmoką moka ta valstybė narė, kurioje asmuo įgijo ilgiausią pensijų socialinio draudimo stažą.

26. Jei prašymas gauti tikslinę kompensaciją pateikiamas kitoje valstybėje narėje gyvenančio asmens arba persiunčiamas kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos ir jei prie prašymo nėra pridėta Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba) išduotos neįgalumo lygio nustatymo pažymos, darbingumo lygio nustatymo pažymos arba specialiųjų poreikių nustatymo pažymos kopijos, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, nustačiusi, kad pagal koordinavimo reglamentų nuostatas Lietuvos Respublika yra kompetentinga valstybė skirti ir mokėti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo dėl kompetencijos nustatymo priėmimo dienos persiunčia gauto prašymo kopiją, kartu su prašymu pateiktus medicininius dokumentus Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai, kad ši nustatytų darbingumo lygį, neįgalumo lygį ar specialiuosius poreikius.

27. Jei Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai darbingumo lygiui, neįgalumo lygiui ar specialiems poreikiams nustatyti reikalingi papildomi dokumentai, ji ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo Tvarkos aprašo 26 punkte nurodytų dokumentų gavimo Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyboje dienos informuoja prašymą pateikusį asmenį apie trūkstamus dokumentus ir paprašo pateikti medicininius dokumentus, t. y. medicininių tyrimų (instrumentinių, laboratorinių) išrašus, patvirtinančius ligos sunkumą ir diagnozę, prirėikus – išrašus iš gydymo stacionare ligos istorijos, asmens sveikatos istorijos, taip pat kitus dokumentus, priklausomai nuo organizmo funkcijų sutrikimo pobūdžio, patvirtinančius asmens, kuriam prašoma skirti tikslinę kompensaciją, sveikatos būklę. Jei prašymas gauti

tikslinę kompensaciją Lietuvos Respublikos kompetentingai įstaigai ar susižinojimo tarnybai buvo persiūstas iš kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prašymą pateikti trūkstamus dokumentus siunčia asmeniui, kuriam prašoma skirti tikslinę kompensaciją.

28. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba organizuoja Tvarkos aprašo 26 ir 27 punktuose nurodytų medicininių dokumentų vertimą į lietuvių kalbą.

29. Nustatydamą neįgalumo lygį, darbingumo lygį ar specialiuosius poreikius kitoje valstybėje narėje gyvenančiam asmeniui, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba vadovaujasi Lietuvos Respublikos kompetentingos įstaigos Tvarkos aprašo 26 ir 27 punktuose nustatyta tvarka pateiktais dokumentais.

30. Darbingumo lygis, neįgalumo lygis ar specialieji poreikiai tikslinei kompensacijai skirti nustatomi nuo prašymo gauti tikslinę kompensaciją gavimo Lietuvos Respublikos kompetentingoje įstaigoje ar kitos valstybės narės kompetentingoje įstaigoje dienos.

31. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba apie priimtą sprendimą dėl darbingumo lygio, neįgalumo lygio ar specialiųjų poreikių nustatymo ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos informuoja Lietuvos Respublikos kompetentingą įstaigą.

32. Jei dėl tikslinės kompensacijos skyrimo kreipiasi asmuo, gyvenantis kitoje valstybėje narėje, kuri yra įtraukta į sąrašą, nurodytą Reglamento (EB) Nr. 883/2004 34 straipsnio 2 dalyje, ir Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga nustato, kad, vadovaujantis koordinavimo reglamentų nuostatomis, Lietuvos Respublika yra kompetentinga valstybė skirti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga užpildo ir išsiunčia asmens gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingai įstaigai SED S056, prašydama informuoti apie asmeniui gyvenamosios vietos valstybėje narėje teikiamas ilgalaikės priežiūros išmokas natūra, t. y. atsiųsti užpildytą SED S057.

33. Lietuvos Respublikoje tikslinę kompensaciją gaunančiam asmeniui persikėlus gyventi į kitą valstybę narę, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, vadovaudamasi koordinavimo reglamentų nuostatomis ir Tvarkos aprašo 24 punktu, nustato, ar Lietuvos Respublika lieka kompetentinga valstybė mokėti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais. Jei nustatoma, kad Lietuvos Respublika lieka kompetentinga valstybė, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga tęsia paskirtos tikslinės kompensacijos mokėjimą. Kitu atveju Lietuvos Respublikoje paskirtos tikslinės kompensacijos mokėjimas nutraukiamas nuo kito mėnesio po to mėnesio, kai pasikeitė asmens gyvenamoji vieta ar buvo nustatyta, kad kita valstybė narė yra kompetentinga valstybė skirti ir mokėti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais, pirmos dienos. Per 5 darbo dienas nuo sprendimo nutraukti tikslinės kompensacijos mokėjimą priėmimo dienos asmeniui, kuriam buvo mokama tikslinė kompensacija, ar jo globėjui arba rūpintojui išsiunčiama priimto sprendimo, kuriame nurodomos tikslinės kompensacijos mokėjimo nutraukimo priežastys ir šio sprendimo apskundimo tvarka, kopija.

34. Jei valstybė narė, į kurią persikėlė gyventi asmuo, gaunantis Lietuvos Respublikoje tikslinę kompensaciją, yra įtraukta į sąrašą, nurodytą Reglamento (EB) Nr. 883/2004 34 straipsnio 2 dalyje, ir pagal koordinavimo reglamentų nuostatas Lietuvos Respublika lieka kompetentinga valstybė skirti ir mokėti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga užpildo ir išsiunčia asmens gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingai įstaigai SED S001, prašydama pateikti informaciją apie asmeniui gyvenamosios vietos valstybėje narėje teikiamas ilgalaikės priežiūros išmokas natūra, t. y. užpildytą SED S003.

35. Jei asmens gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentinga įstaiga patvirtina, kad šioje valstybėje narėje asmeniui teikiamos ilgalaikės priežiūros išmokos natūra, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga sumažina asmeniui Lietuvos Respublikoje paskirtą tikslinę kompensaciją, atsižvelgdama į SED S003, SED S005 ar SED S057 nurodytą ilgalaikės priežiūros išmokų natūra sumą ir šių išmokų teikimo laikotarpį.

36. Gavusi kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos užpildytą SED S005, kuriame pateikiama informacija apie asmens gyvenamosios vietos valstybėje narėje asmeniui teikiamų išmokų natūra nutraukimą ar sumos pasikeitimą, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo SED S005 gavimo dienos nustato mokėtinos tikslinės kompensacijos dydį Tvarcos aprašo 35 punkte nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS

GYVENAMOSIOS VIETOS NUSTATYMAS

37. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, nustatydamą, ar pagal koordinavimo reglamentų nuostatas Lietuvos Respublika yra kompetentinga valstybė narė skirti ir mokėti šalpos išmokas ar tikslines kompensacijas, asmens gyvenamąją vietą nustato pagal faktines aplinkybes.

38. Jei skiriasi asmens deklaruota gyvenamoji vieta ir gyvenamoji vieta, kurioje asmuo faktiškai nuolat gyvena ir kurioje yra jo įprastinis interesų centras, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 883/2004 1 straipsnio j punkte, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga priima sprendimą dėl asmens gyvenamosios vietos nustatymo, nurodydamą asmens gyvenamosios vietos nustatymo kriterijus.

39. Kilus ginčui tarp valstybių narių kompetentingų įstaigų dėl asmens gyvenamosios vietos nustatymo, šios įstaigos nustato gyvenamąją vietą, atsižvelgdamos į asmens interesų buvimo vietą, pagal Reglamento (EB) Nr. 987/2009 11 straipsnyje nurodytus kriterijus.

40. Jei siekiant nustatyti asmens gyvenamąją vietą būtina įvertinti informaciją apie asmens buvimą, užimtumą, pajamas, būstą, mokesčių mokėjimą ar šeiminių padėčių kitoje valstybėje narėje, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga kreipiasi į kitos valstybės narės kompetentingą įstaigą, prašydama pateikti papildomą informaciją (t. y. pateikti SED H006), užpildydama ir išsiųsdama SED H005.

41. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, gavusi kitos valstybės narės prašymą pateikti daugiau informacijos apie asmenį, siekiant nustatyti jo gyvenamąją vietą (SED H005), ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašomos informacijos gavimo dienos užpildo SED H006 ir išsiunčia jį kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai.

42. Siekiant informuoti kitos valstybės narės kompetentingą įstaigą apie priimtą sprendimą dėl asmens gyvenamosios vietos nustatymo, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo dėl gyvenamosios vietos nustatymo priėmimo dienos užpildomas ir išsiunčiamas SED H003.

43. Jei Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga nepritaria kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos sprendimui dėl gyvenamosios vietos nustatymo, ji ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo informacijos apie kitos valstybės narės priimtą sprendimą dėl asmens gyvenamosios vietos nustatymo gavimo dienos užpildo ir išsiunčia kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai, kurios sprendimui dėl gyvenamosios vietos nustatymo nepritariama, SED H004, nurodydamą nepritarimo priežastį ir pateikdamą pasiūlymą dėl asmens gyvenamosios vietos nustatymo.

44. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga ir kitos valstybės kompetentinga įstaiga ginčą dėl asmens gyvenamosios vietos nustatymo sprendžia dvišalių konsultacijų būdu. Jei kompetentingoms įstaigoms nepavyksta susitarti, ginčas perduodamas atitinkamų valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms.

V SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS IR APSIKEITIMAS INFORMACIJA SU KITOMIS VALSTYBĖMIS NARĖMIS

45. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, gavusi kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos ar susižinojimo tarnybos prašymą pateikti informaciją, reikalingą specialioms neįmokinėms išmokoms arba ilgalaikės priežiūros išmokoms skirti ar mokėti kitoje valstybėje narėje (SED H001), ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašomos informacijos gavimo dienos užpildo ir išsiunčia SED H002 kitos valstybės narės įstaigai, pateikusiai prašymą pateikti informaciją.

46. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, gavusi kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos ar susižinojimo tarnybos prašymą pateikti papildomą informaciją apie asmens pajamas ar gaunamas išmokas, reikalingą specialioms neįmokinėms išmokoms skirti ar mokėti (SED M050), ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašomos informacijos gavimo dienos užpildo SED M051 ir išsiunčia jį kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai.

47. Susižinojimo tarnyba, gavusi kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos ar susižinojimo tarnybos prašymą patvirtinti socialinio draudimo laikotarpius specialioms neįmokinėms išmokoms (SED M052) ar ilgalaikės priežiūros išmokoms (SED S040) skirti ar mokėti, patvirtina Lietuvos Respublikoje įgytus socialinio draudimo laikotarpius, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo visos reikiamos informacijos apie Lietuvos Respublikoje įgytus socialinio draudimo laikotarpius gavimo dienos užpildydama ir išsiųsdama atitinkamai SED M053 ar SED S041.

48. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, gavusi kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos ar susižinojimo tarnybos prašymą patvirtinti socialinio draudimo laikotarpius specialioms neįmokinėms išmokoms (SED M052) ar ilgalaikės priežiūros išmokoms (SED S040) skirti ar mokėti, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tokio prašymo gavimo dienos persiunčia jį susižinojimo tarnybai. Susižinojimo tarnyba atlieka Tvarkos aprašo 47 punkte nurodytus veiksmus.

49. Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, gavusi kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos prašymą pateikti medicininę informaciją, reikalingą priimant sprendimą dėl ilgalaikės priežiūros išmokų mokėjimo Lietuvos Respublikoje gyvenančiam asmeniui, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo tokio prašymo gavimo dienos išsiunčia paklausimą dėl nurodytos informacijos pateikimo asmens, apie kurio sveikatos būklę prašoma informacijos, pirminės sveikatos priežiūros įstaigai, prie kurios asmuo yra prisiregistravęs. Kai Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga neturi duomenų apie pirminės sveikatos priežiūros įstaigą, ji raštu kreipiasi į prašyme nurodytą asmenį, prašydama pateikti kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai reikalingą informaciją. Gautą informaciją Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga persiunčia kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo visos informacijos gavimo dienos.

50. Jei nėra žinoma konkreti kitos valstybės narės kompetentinga įstaiga, galinti pateikti Lietuvos Respublikos kompetentingai įstaigai reikalingą informaciją, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga užpildytus SED, nurodytus Tvarkos aprašo 4.10.1–4.10.18

papunkčiuose, bei kitus dokumentus Tvarkos apraše nurodytais terminais išsiunčia kitos valstybės narės susižinojimo tarnybai.

51. Jei Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga per 2 mėnesius nuo SED išsiuntimo Tvarkos aprašo 13, 15, 32, 34 ir 40 punktuose nurodytais atvejais negauna kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos atsakymo, ji pakartotinai užpildo atitinkamą SED ir persiunčia jį kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai.

52. Susižinojimo tarnyba, gavusi SED, nurodytus Tvarkos aprašo 4.10.1–4.10.18 papunkčiuose, išskyrus Tvarkos aprašo 47 punkte numatytus atvejus, persiunčia juos Lietuvos Respublikos kompetentingai įstaigai pagal asmens esamą ar paskutinę žinomą gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

53. Jeigu nagrinėjant prašymą dėl išmokų skyrimo ar atsakant į kitos valstybės narės paklausimą reikia informacijos apie asmens draudimą privalomuoju valstybiniu socialiniu draudimu, socialinio draudimo laikotarpius, mokamas socialinio draudimo išmokas ar pajamas, kurios Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga, remdamasi duomenimis, gaunamais iš Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro pagal duomenų teikimo sutartį, neturi, ji kreipiasi į susižinojimo tarnybą, prašydama pateikti tokią informaciją.

54. Kai Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga neturi kitos valstybės narės prašomos informacijos apie asmenį, ji ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo kitos valstybės narės SED gavimo dienos kreipiasi į SED nurodytą asmenį ir paprašo pateikti reikalingą informaciją.

55. Kai į Lietuvos Respublikos kompetentingą įstaigą ar susižinojimo tarnybą dėl Tvarkos apraše nurodytų SED išdavimo kreipiasi pats asmuo, Lietuvos Respublikos kompetentinga įstaiga ar susižinojimo tarnyba ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo visų reikiamų dokumentų gavimo dienos užpildo atitinkamą SED ir išsiunčia jį kitos valstybės kompetentingai įstaigai, apie tai raštu informuodama asmenį ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo SED išsiuntimo dienos. Asmens prašymu išduodama Lietuvos Respublikos kompetentingos įstaigos valstybės tarnautojo ar darbuotojo patvirtinta SED kopija.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

56. Šalpos išmokos ar tikslinės kompensacijos gavėjas privalo informuoti Lietuvos Respublikos kompetentingą įstaigą apie gyvenamosios vietos pasikeitimą, kitoje valstybėje narėje paskirtą pensiją ar kitą periodinę pensinio pobūdžio išmoką arba kitų aplinkybių, galinčių turėti įtakos mokant šalpos išmokas ar tikslines kompensacijas, atsiradimą ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo minėtų aplinkybių atsiradimo dienos.

57. Kol nėra įdiegtos techninės priemonės, skirtos SED naudoti elektroniniu būdu, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 987/2009 95 straipsnyje, taikomos tokios nuostatos:

57.1. Tvarkos aprašo 4.10.1–4.10.18 papunkčiuose nurodyti SED pateikiami ir priimami popieriniu formatu;

57.2. Lietuvos Respublikos kompetentingos įstaigos ir susižinojimo tarnyba priima ir nagrinėja iš kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos ar susižinojimo tarnybos gautas E formos pažymas, neatsižvelgdamos į tai, kad E formos pažymose pateikiamos nuorodos į Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamentą (EEB) Nr. 574/72;

57.3. vietoj Tvarkos aprašo 4.10.1–4.10.18 papunkčiuose nurodytų SED gali būti pildomos ir siunčiamos E001 formos pažymos.

58. Skiriant išmokas pagal koordinavimo reglamentus, nereikalaujama, kad kitose valstybėse narėse išduotų dokumentų ar pažymėjimų autentiškumas būtų patvirtintas diplomatinėse ar konsulinėse įstaigose. Dokumentai gali būti pateikti kitos valstybės narės oficialia kalba.

59. Sprendimai dėl šalpos išmokų ar tikslinių kompensacijų skyrimo pagal koordinavimo reglamentų nuostatas gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

60. Perskaičiuojant valiutų kursų pasikeitimus, susijusius su Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 įgyvendinimu, vadovaujamosi Europos centrinio banko paskelbtu valiutos perskaičiavimo kursu ir Sprendime Nr. H3 nurodyta data.

61. Lietuvos Respublikos kompetentingos įstaigos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos prašymu teikia jai statistinę informaciją apie šalpos išmokas ir tikslines kompensacijas, mokamas vadovaujantis koordinavimo reglamentų nuostatomis.

62. Kitų valstybių narių kompetentingų ir susižinojimo įstaigų sąrašas (Viešas socialinės apsaugos institucijų katalogas) skelbiamas Europos Komisijos interneto tinklalapyje <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1028&langId=lt>.
